

Impactverslag waterkwaliteit Natuur & Milieu

Vijf jaar inzet voor schoon water

September 2023

Vijf jaar inzet voor schoon water

Natuur & Milieu werkt aan verbetering van de waterkwaliteit, en vergroot daarmee het maatschappelijk draagvlak voor strenge en vaak ook pijnlijke maatregelen. De afgelopen jaren zijn bewustwordingscampagnes uitgevoerd, is hard gewerkt aan de verspreiding van kennis over waterkwaliteit en is een community gebouwd van enthousiaste burgerwetenschappers. In vogelvlucht nemen we je mee langs onze belangrijkste successen.

Belangrijkste acties en gebeurtenissen

2019

Publicatie onderzoek Waterkwaliteit & Biodiversiteit

- We onderzochten voor het eerst de waterkwaliteit van Nederlandse wateren in het onderzoek "Waterkwaliteit & Biodiversiteit". De Nederlandse waterkwaliteit blijkt zwaar onder druk te staan. Nederland scoort een ruime onvoldoende volgens de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Formele kabinetsreactie op onderzoek Waterkwaliteit & Biodiversiteit

- Het onderzoek werd breed uitgelicht in de media, besproken in politieke debatten en er volgde een formele kabinetsreactie.

Eerste jaar burgeronderzoek Vang de Watermonsters

- De waterkwaliteit van kleine wateren in Nederland bleek grotendeels onderbelicht. Daarom startten we in de zomer samen met ASN Bank en het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW) Vang de Watermonsters.

Resultaten vijf jaar Watermonsters

9.241 kleine wateren gemeten in Nederland

Een actieve community van meer dan 800 burgerwetenschappers

Gemiddeld 2 miljoen mensen bereikt via media

2020

In het tweede jaar van Vang de Watermonsters sloten ook 7 waterschappen en de Nederlandse Waterschapsbank zich aan bij het project

Brief aan Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over herbezinning mestbeleid

Ambitie bovenwettelijke eisen bestrijdingsmiddelen samen met Tuinbranche Nederland

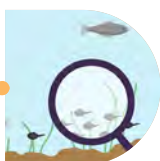
- Samen met Tuinbranche Nederland stelden we een ambitie op met bovenwettelijke eisen voor bestrijdingsmiddelen.

2021

Oproep tot deelname aan het derde jaar Vang de Watermonsters in het Jeugdjournaal

- In 2021 werd Vang de Watermonsters genoemd in het Jeugdjournaal en werd de term "laat de watercrisis geen nieuwe stikstofcrisis worden" die Natuur & Milieu als eerste noemde, meermaals genoemd tijdens de debatten.

Resultaten Vang de Watermonsters lieten zien dat minder dan 1 op de 5 wateren van goede kwaliteit is en we lichtten samen met waterschappen tien waterparels uit

Ontwikkeling verbod op verkoop glyfosaat aan particulieren samen met Tuinbranche Nederland

- Met Tuinbranche Nederland stelden we een plan op dat ervoor zorgde dat de verkoop en het gebruik van middelen met glyfosaat voor particulieren per 1 juli 2022 tot nul is teruggebracht.

2022

Lancering 4e campagne Vang de Watermonsters, meer dan 800 burgerwetenschappers meten ongeveer 1.400 kleine wateren.

Waterkwaliteit wordt verankerd als randvoorwaarde in het Nationaal Plan Landelijk Gebied

- Natuur & Milieu maakte zich hard voor, en met succes, het opnemen van goede waterkwaliteit als randvoorwaarde in het Nationaal Plan Landelijk Gebied.

Organisatie masterclass waterkwaliteit voor Tweede Kamerleden

- We organiseerden samen met Natuurmonumenten een masterclass over waterkwaliteit voor Tweede Kamerleden.

Onze uitspraak "laat de watercrisis geen nieuwe stikstofcrisis worden" wordt meermaals genoemd tijdens Tweede Kamerdebatten

Onze aanbevelingen over bestrijdingsmiddelen worden opgenomen in het coalitieakkoord

- Twee van onze aanbevelingen over bestrijdingsmiddelen werden opgenomen in het coalitieakkoord: het stellen van tussendoelen om de ingezette omslag naar geïntegreerde gewasbescherming te maken en het loskoppelen van verkoop en advies over bestrijdingsmiddelen.

Aquatisch Ecologen worden onderdeel van de Ecologische Autoriteit

- Het lukte mede door onze lobby om aquatische ecologen onderdeel te laten zijn van de Ecologische Autoriteit. De Ecologische Autoriteit toetst gebieds- en natuurbeheerplannen op ecologische kwaliteit.

2023

Lancering 5e campagne Vang de Watermonsters

- 1.350 aanmeldingen en in totaal meer dan 3.000 metingen; een nieuw record!

Bewustwordingscampagne waterschapsverkiezingen 2023

- In aanloop naar de waterschapsverkiezingen in het voorjaar zetten we een campagne op voor schoon water.

Start samenwerking Parkinson Vereniging en FNV tegen bestrijdingsmiddelen

- Samen lanceerden we een manifest, onderschreven door 36 organisaties, dat de overheid oproept om nu echt actie te ondernemen om bestrijdingsmiddelen terug te dringen.

Resultaten van ons onderzoek naar bestrijdingsmiddelen in recreatiewateren breed uitgedragen in landelijke media.

Impact voor Schoon Water

Het water in Nederland is vervuild, terwijl schoon water van levensbelang is voor mensen, dieren en planten. Met het burgeronderzoek 'Vang de Watermonsters' heeft Natuur & Milieu de waterkwaliteit van de kleine wateren de afgelopen jaren in kaart gebracht. Dit zorgde ervoor dat het verbeteren van de waterkwaliteit inmiddels hoog op de maatschappelijke én politieke agenda staat.

En dat is hard nodig: 80 procent van de kleine wateren in Nederland heeft een matige tot slechte waterkwaliteit. Water in Nederland is sterk vervuild door mest en bestrijdingsmiddelen die via de land- en tuinbouw in het water terecht komen. Ook komen vies rioolwater en daarmee medicijnresten door harde regenbuien regelmatig terecht in het oppervlaktewater. Er is daarom een grote inspanning nodig van beleidsmakers, politici, boeren en ketenpartners om het tij te keren. Maar de politiek komt niet met concrete maatregelen om ons water te beschermen tegen vervuiling. Daar moet verandering in komen. Beleidsmakers en politici kunnen het verschil maken met goede wetten en aanscherping van de regels. Natuur & Milieu heeft samen met een brede groep partners gewerkt aan urgentie en draagvlak voor verbetering voor schoon water.

Wij werken met een breed instrumentarium aan verbetering van de waterkwaliteit, en vergroten daarmee het maatschappelijk draagvlak voor strenge en vaak ook pijnlijke maatregelen. De afgelopen jaren zijn bewustwordingscampagnes uitgevoerd, is hard gewerkt aan de verspreiding van kennis over waterkwaliteit en is een community gebouwd van enthousiaste burgerwetenschappers. We pleiten voor sterk beleid bij de politiek en ondersteunen dat met de eigen en andere onderzoeksgegevens, sturen brieven aan Kamerleden en ambtenaren, nemen deel aan rondetafelgesprekken en organiseren masterclasses over waterkwaliteit voor politici. In vogelvlucht nemen we je mee langs onze belangrijkste successen.

2019 - Kwaliteit kleine wateren op de kaart

De waterkwaliteit in Nederland stond in 2019 nog niet op de politieke agenda. Daar wilden wij verandering in brengen. Daarom zetten we sterk in op het agenderen van de ondermaatse waterkwaliteit en biodiversiteit van het Nederlandse oppervlaktewater. In maart publiceerden we het rapport '[Waterkwaliteit & Biodiversiteit](#)', een eyeopener dat door veel media breed is uitgemeten. Het [tv-programma Kassa](#) pakte breed uit met waterkwaliteit en zwemwater. We brachten dit onderzoek ook direct onder de aandacht bij waterschapsbesturen, de Unie van Waterschappen, het Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en bij verschillende politici. Met als resultaat dat ons onderzoek werd aangehaald tijdens debatten en er een formele kabinetsreactie

Bij het Algemeen Overleg Leefomgeving van 7 maart 2019 heb ik uw Kamer een reactie toegezegd over het rapport van Natuur & Milieu over waterkwaliteit en biodiversiteit. Ik onderschrijf met Natuur & Milieu dat een goede waterkwaliteit van levensbelang is. Ook voor de biodiversiteit.

C. van Nieuwenhuizen Wijbenga
Minister van I&W (2017-2021)

Uit het onderzoek bleek dat er veel kennis beschikbaar is over de waterkwaliteit van grote wateren in Nederland, terwijl de waterkwaliteit van kleine wateren grotendeels onderbelicht is. Dat heeft ertoe geleid dat we samen met ASN Bank en het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW) in de zomer van 2019 'Vang de Watermonsters' zijn gestart. Een wetenschappelijk onderzoek naar de waterkwaliteit van kleine wateren in Nederland waarin burgers zélf op pad kunnen om de waterkwaliteit te meten. Meer dan 3.000 mensen vroegen een meetkit aan om verschillende kleine wateren in Nederland te meten. Met de campagne Vang de Watermonsters bereikten we bijna 1,2 miljoen mensen. Het succes van Vang de Watermonsters bleef niet onopgemerkt. Zo won de campagne een SAN Accent¹ en een Bronzen Esprix voor marketing en communicatie.

Uit het onderzoeksrapport van Vang de Watermonsters blijkt dat 65 procent van de wateren een te hoog stikstofgehalte heeft en één op de vijf kleine wateren van slechte kwaliteit is. Naar aanleiding van het onderzoek is waterkwaliteit langzaam doorgedrongen tot de politieke agenda.

Watervervuiling vindt niet alleen plaats door een overschot aan nutriënten in het water. Ook bestrijdingsmiddelen hebben een desastreus effect op de waterkwaliteit en algehele biodiversiteit. Om het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de sierteelt te verminderen, zijn we met Tuinbranche Nederland (de brancheorganisatie van alle tuincentra) een samenwerking aangegaan om een ambitie met bovenwettelijke eisen aan bestrijdingsmiddelen op te stellen. Zo werkten we actief aan afspraken die voorkomen dat een aantal zeer giftige bestrijdingsmiddelen worden gebruikt.

2020 - Een breedgedragen belangstelling voor burgeronderzoek

Na een succesvolle eerste editie van Vang de Watermonsters was het in 2020 mogelijk een brede coalitie van partners op te bouwen rondom het project. Dit jaar werd de samenwerking met ASN Bank en NIOO bestendigd en namen zeven waterschappen en Nederlandse Waterschapsbank deel aan het project. In samenwerking met het NIOO groeide Vang de Watermonsters uit tot een erkend wetenschappelijk burgeronderzoek. Zo lukte het om via de extra kanalen van onze partners én via de verspreiding door vooral regionale en lokale media bijna drie keer zoveel metingen te doen!

De onderzoeksresultaten lieten helaas geen verbetering van de waterkwaliteit zien ten opzichte van 2019. Het rapport hebben we onder de aandacht gebracht bij politici en beleidsmakers om te pleiten voor een aanscherping van het mestbeleid.

1. De SAN Accent wordt uitgereikt aan het initiatief dat er het best in slaagt om via beeldschermmedia een communicatieboodschap over te brengen op een specifieke doelgroep.

In 2020 maakten we ons ook hard voor een totale omslag van het mestbeleid om de grote impact van overbemesting tegen te gaan. We waren nauw betrokken bij de herbezinning van het mestbeleid door onze actieve deelname aan diverse stakeholderbijeenkomsten die door minister Schouten werden georganiseerd, rondom het zevende en achtste Nitraatactieprogramma. Daarnaast verstuurden we verschillende brieven aan ambtenaren van zowel LNV, I&W en aan de Tweede Kamer.

In de aanpak die we voorstelden stond een goede ecologische waterkwaliteit centraal die aansluit op de doelen van de Kader Richtlijn Water (KRW). De KRW-doelen moesten het fundament zijn waarop het nieuwe mestbeleid zou worden gebouwd en tegelijk moest de kringloopgedachte de basis worden van het beleid. Emissies naar bodem, lucht en water moesten worden voorkomen door lekken in de kringloop te dichtten. In de brieven richtten we ons onder meer op een verbod op de teelt van uitspoelingsgevoelige gewassen op uitspoelingsgevoelige gronden zoals bijvoorbeeld pootaardappelen, het verbieden van kunstmest en een gebiedsgerichte aanpak. Meerdere van onze aanbevelingen zijn nauw overgenomen in beleid.

Om het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen aan banden te leggen waren we actief betrokken bij het 'Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming'. Met dit uitvoeringsprogramma zetten wij met name in op vier grote veranderingen:

1. Het beprijzen van bestrijdingsmiddelen;
2. Het stellen van afrekenbare (tussen)doelen;
3. Het loskoppelen van verkoop en advies van bestrijdingsmiddelen;
4. Het inzichtelijk maken van milieuschade via een milieulastindicator.

Verder vestigden we in 2020 de aandacht op het gecombineerde toxische effect van verschillende bestrijdingsmiddelen. Dit werd in 2019 nog nauwelijks onderzocht. Europese en nationale wetgeving voor de toelating van middelen berust namelijk op een toetsing van het risico voor mens, dier en milieu van individuele middelen én bij juist gebruik. In de praktijk gebruiken boeren en tuinders gedurende de teelt van een gewas een combinatie van middelen. Soms tegelijkertijd, soms verspreid over de tijd. De som van alle toegepaste middelen tijdens de loopduur van de teelt, bepaalt uiteindelijk de totale milieulast van een geproduceerd gewas. En juist een cocktail van bestrijdingsmiddelen is veel schadelijker voor het milieu dan het gebruik van een enkel middel. De huidige wetgeving omvat deze totale milieulast niet, waardoor vervuiling plaatsvindt die

binnen de wettelijke kaders is toegestaan. Om inzicht te krijgen in de gecombineerde milieulast van bestrijdingsmiddelen startten we een samenwerking met Wageningen Universiteit en Research (WUR) en het CLM. In dit project is een rekentool ontwikkeld om de gecombineerde milieulast van bestrijdingsmiddelen te berekenen per teelt per hectare. Uiteindelijk kunnen agrariërs zo zelf de totale milieulast berekenen.

Ook stelden we samen met Tuinbranche Nederland een plan op dat ervoor zorgt dat de verkoop en het gebruik van middelen met glyfosaat voor particulieren per 1 juli 2022 tot nul is teruggebracht.

2021 - Een integrale aanpak voor stikstof én waterkwaliteit

Na twee succesvolle edities organiseerden we in 2021 wederom het burgeronderzoek Vang de Watermonsters, samen met ASN Bank, 10 waterschappen, de Nederlandse Waterschapsbank en diverse fondsen waaronder Stichting Vivace. Helaas bleek nogmaals dat de waterkwaliteit in Nederland zeer zorgelijk is. Gelukkig konden we dit jaar ook een aantal 'waterparels' uitlichten, samen met de aangesloten waterschappen. Een waterparel is een watertje met goede ecologische waterkwaliteit. Met deze waterparels vertelden we een positief verhaal over succesvolle maatregelen rondom waterkwaliteit.

Vang de Watermonsters werd opnieuw breed uitgelicht in de media. Zo kreeg het bijvoorbeeld aandacht in het Jeugdjournaal. Op die manier bereikten we veel jongeren uit de hogere basisschoolklassen. Het rapport werd ook opgepakt door politici en beleidsmakers. In de debatten over water(kwaliteit) werd - naar aanleiding van ons onderzoek - de urgentie van slechte waterkwaliteit uitgebreid besproken. De term "laat de watercrisis geen nieuwe stikstofcrisis worden" die Natuur & Milieu als eerste noemde, werd meermaals genoemd tijdens de debatten.

Natuur & Milieu initieerde daarnaast een gezamenlijke oproep aan minister Van Nieuwenhuizen (I&W) om snel extra

maatregelen te nemen ten behoeve van de KRW-doelen. Dit met het idee om een nieuwe stikstofcrisis te voorkomen. Andere natuurorganisaties sloten zich ook aan bij deze oproep. Mede door onze inspanningen werd er een motie aangenomen over de uitwerking van scenario's om de KRW-doelen te behalen.

Eind 2021 presenteerde het kabinet het nieuwe regeerakkoord. Centraal in het akkoord staat een nieuwe aanpak die zich niet alleen richt op de stikstofcrisis, maar ook op de opgaven voor waterkwaliteit, klimaat en biodiversiteit. De uitwerking van deze aanpak vindt plaats in de zogeheten gebiedsgerichte aanpak, waarvoor forse financiële middelen zijn vrijgemaakt. Deze nieuwe aanpak waarin een gecombineerde invulling van maatschappelijke opgaven centraal staat, is een grote winst waar we hard voor hebben gelobbyd. Natuur & Milieu spant zich in om ook de invulling van deze aanpak te waarborgen. Voor bestrijdingsmiddelen waren we tevreden dat meerdere van onze standpunten terugkwamen in het coalitieakkoord: "We intensiveren de ingezette omslag naar geïntegreerde gewasbescherming door het *stellen van tussendoelen*, bevorderen van innovatie en precisielandbouw, stimuleren van groene alternatieven en *loskoppelen van verkoop en advies*".

De afgelopen jaren werkten we actief samen met Natuur & Milieu, waterschappen, het NIOO en verschillende ngo's aan het burgeronderzoek 'Vang de Watermonsters'. De resultaten van het onderzoek hebben ertoe geleid dat de urgentie van de slechte waterkwaliteit echt is doorgedrongen bij de politiek. Zij zien nu ook in dat een tweede stikstofcrisis voorkomen moet worden. Natuur & Milieu heeft daar als aanjager een belangrijke rol in gespeeld om alle partners bij elkaar te brengen, mensen te activeren de metingen te doen, media-aandacht te genereren en vooral politiek te activeren.

Henk de Ligt
ASN Bank

2022 - Bestrijdingsmiddelen onder de aandacht in de Tweede Kamer

In 2022 zijn een aantal grote opgaven uit het regeerakkoord concreetiseerd. Om waterkwaliteit hoog op de politieke agenda te houden sloot Natuur & Milieu aan bij rondetafelgesprekken. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met politici en beleidsmakers, en publiceerden we het vierde onderzoek van Vang de Watermonsters. Samen met het NIOO-KNAW organiseerden we door het hele land fysieke trainingen voor burgerwetenschappers. Dit jaar zijn ruim 1.400 kleine wateren gemeten door 850 burgerwetenschappers. Het urgentiegevoel dat waterkwaliteit de nieuwe stikstofcrisis kan worden, wordt nu breed gedragen onder politici en beleidsmakers.

Natuur & Milieu maakt zich hard voor, en met succes, het opnemen van goede waterkwaliteit als randvoorwaarde in het Nationaal Plan Landelijk Gebied. Daarnaast is het gelukt om aquatische ecologen onderdeel te laten zijn van de Ecologische Autoriteit. De Ecologische Autoriteit toetst gebieds- en natuurbeheerplannen op ecologische kwaliteit. Bovendien zetten we ons in voor het integreren van waterkwaliteitsmaatregelen binnen de stikstofaanpak. Zo dragen we bij aan een integrale aanpak van het landelijk gebied.

Het is ontzettend belangrijk dat organisaties als Natuur & Milieu de overheid scherp houden op wat er moet gebeuren. En dan is het vooral heel erg fijn dat jullie ook laten zien waar de oplossingen zitten voor alle vraagstukken die we in Den Haag op tafel hebben liggen. Scherp en constructief, daar komen we het verst mee.

Christianne van der Wal
Minister voor Natuur en Stikstof

Uit jaarverslag 2022 Natuur & Milieu

Het rapport Vang de Watermonsters werd opnieuw breed uitgelicht in verschillende media. Zo werden we genoemd in [een artikel](#) in de Trouw en maakte NRC een mooie [reportage](#) over Vang de Watermonsters. Daarnaast organiseerden we in samenwerking met Natuurmonumenten een masterclass over de KRW-doelen voor Tweede Kamerleden.

In 2022 hebben we tevens een versnelling ingezet op het bestrijdingsmiddelen dossier. We werkten aan het creëren van meer kennis en bewustzijn bij Tweede Kamerleden over bestrijdingsmiddelen. Zo organiseerden we een masterclass voor beleidsmedewerkers.

Kamerleden, schreven we [opinieartikelen](#) en droegen we bij aan verschillende moties over bestrijdingsmiddelen.

We leverden bijvoorbeeld belangrijke input voor moties over:

- Een verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden;
- Een verbod op het gebruik van niet-toetsbare stoffen in bestrijdingsmiddelen;
- Het onderzoeken van de impact van cocktails van bestrijdingsmiddelen;
- En een motie over nader onderzoek naar het toepassen van beprijzing van bestrijdingsmiddelen in de Nederlandse context.

Kwaliteit van water in sloten en grachten sterk onder de maat

Reportage

Zit er nog leven in de sloot?

Water De waterkwaliteit in Nederland gaat achteruit. Vrijwilligers onderzoeken het waterleven in slootjes, beken en stroompjes. 'Kijk, hier beweegt iets.'

Daarnaast hebben we in het uitvoeringsprogramma van LNV ons hard gemaakt voor het loskoppelen van verkoop en advies van bestrijdingsmiddelen en een belasting op de meest toxische bestrijdingsmiddelen. Daarnaast kwamen onze opiniestukken over deze onderwerpen veelvuldig in de media.

2023 - Groot enthousiasme voor burgerwetenschap

Dat waterkwaliteit niet alleen hoog op de politieke agenda staat, maar ook op de maatschappelijke agenda, blijkt in 2023. Voor het eerst sinds de start van het burgeronderzoek Vang de Watermonsters zijn álle plekken voor de trainingen vergeven. Meer dan 1.350 burgerwetenschappers zetten zich dit jaar in voor de wetenschap. In totaal zijn meer dan 3.000 metingen gedaan door burgerwetenschappers, een record! En dat is niet zomaar: de afgelopen jaren heeft Natuur & Milieu samen met het NIOO-KNAW gebouwd aan een enthousiaste gemeenschap van burgerwetenschappers die zich steeds actiever inzet voor het onderzoek. Daarnaast hebben we in aanloop naar de waterschapsverkiezingen een bewustwordingscampagne gevoerd om mensen te laten stemmen op bestuurders die werk maken van wetten en regels voor schoon water.

Door de jaren heen heeft Natuur & Milieu zich ontwikkeld tot een belangrijke gesprekspartner met veel expertise op het gebied van water en biodiversiteit. Op 1 juni namen we deel aan het rondetafelgesprek met de Tweede Kamercommissie van I&W over waterkwaliteit en de KRW-doelen. Hier benadrukten we het belang van een bronaanpak, een strikte toepassing en handhaving van bufferzones voor mest en bestrijdingsmiddelen, een verbod op chemische bestrijdingsmiddelen in kwetsbare gebieden en minder import van veevoer en kunstmest.

In de media wordt de watercrisis steeds vaker genoemd. Het besef daalt in dat wanneer de KRW-doelen niet worden gehaald, het land opnieuw op slot moet. Natuur & Milieu zet zich in voor een daadkrachtige en integrale aanpak om dit te voorkomen. We houden onze vinger stevig aan de pols door waterkwaliteit te meten en de resultaten uit te lichten. Daarmee pleiten we voor sterk beleid. Dat doen we onder andere door deel te nemen aan stakeholderbijeenkomsten rondom het KRW-Impulsprogramma. Dit is een programma dat onder leiding van de minister van I&W in 2023 verder wordt vormgegeven om de problemen rond het halen van de KRW-doelen aan te pakken.

Om onze inzet tegen bestrijdingsmiddelen kracht bij te zetten zijn we een samenwerking aangegaan met de Parkinson Vereniging en FNV. Hiermee belichten we het probleem ook vanuit de invalshoek van gezondheid en werknemers. Samen lanceerden we een manifest, onderschreven door 36 organisaties, dat de overheid oproept om nu echt actie

te ondernemen om het gebruik van bestrijdingsmiddelen te terug te dringen. Daarnaast is het ministerie van LNV, mede op verzoek van ons, recentelijk gestart met een onderzoek naar belastingen op bestrijdingsmiddelen. Hier zullen we ons de komende periode voor blijven inzetten.

Dit jaar voerden we ook een onderzoek uit naar de aanwezigheid van de meest giftige bestrijdingsmiddelen in recreatieve wateren. De publicatie van dit onderzoek heeft geresulteerd in veel media-aandacht. Verder dienden we bij de Europese Commissie een klacht in, waarin we onderbouwen dat Nederland de Europese pesticidenwetgeving niet goed implementeert. Zo worden bestrijdingsmiddelen nog altijd gebruikt in natuur- en grondwaterbeschermingsgebieden.

Een blik vooruit

De afgelopen vijf jaar hebben we samen met verschillende partners ervoor gezorgd dat het gesprek in Nederland niet uitsluitend meer gaat over waterkwantiteit, maar ook over waterkwaliteit. We zijn trots op het maatschappelijk draagvlak en de politieke impact die we mede door de terugkerende media-aandacht rondom Vang de Watermonsters hebben kunnen creëren, maar er is nog altijd werk aan de winkel. Het is nu tijd voor ambitieus waterkwaliteitsbeleid. In de aanloop naar de nieuwe verkiezingen eind 2023 maken we ons hard voor een gezonde landbouw waarin schone waterkwaliteit centraal staan. Zo halen we in 2027 de KRW-doelen en laten we de natuur in Nederland weer opleven.

Colofon

Natuur & Milieu
Utrecht, September 2023

Fotografie: Pim Geerts en Nine Geertman
Vormgeving: O Merel

Contact

E-mail: info@natuurenmilieu.nl
Telefoon: +31 (0)30 233 13 28

